

Militärtjänst.

1955 fick jag brev från försvaret om mönstring till militärtjänst.

Jag hade hört från kamrater som redan mönstrats, att det inte spelade någon roll vilka önskningar jag skulle uppgiva. Alla skickades ju till I 14 i Gävle, så det var dit jag också skulle komma.

Mönstring

På mönstringen fyllde jag i alla uppgifter som behövdes, men jag angav inget önskemål om vilket militärförband jag önskade komma till.

Till slut blev jag inkallad till officeren, som ledde mönstringen.

Han såg strängt på mig och frågade varför jag inte angivit något önskemål om vilket förband jag ville komma till. Jag förklarade för honom att alla jag kände blivit skickade till Gävle, så det var väl meningslöst att ange något önskemål.

Officeren såg lite överraskad ut. Sen sade han:

”Det återstår väl att se!”

Sedan reste han sig och gick bort till ett rum lägre bort och stängde dörren. Lite överraskad satt jag kvar på min stol och undrade vad som skulle ske.

Efter en stund kom officeren tillbaka. Han såg strängt på mig, nästan ovänligt.

”Jag har beslutat, att du skall fullgöra din militärtjänst på artilleriet vid A4 i Östersund.”

Jag var lite överraskad över hans beslut. Var det en bestraffning? Senare skulle jag komma att inse att det skulle komma en omfattande rad av bestraffningar.

Inställelse till militärtjänst.

Senare fick jag min inställelseorder, där jag beordrades att infinna mig till A4. Datumet som angav var direkt efter min studentexamen.

Efter studentexamen blev alla i vår klass och samtliga lärare bjudna på studentfest. Karin, en av flickorna i vår klass var dotter till en av de högre cheferna på Avesta Järnverk och bodde i en jättestor villa. Det var Karin som inbjöd till festen.

Att jag var tvungen att inställa mig på A4 i Östersund direkt efter min examen gick jag miste om alla de följande festerna med mina skolkamrater. Det blev den första bestraffningen för att jag inte givit någon uppgift om önskat regemente vi mönstringen.

Första tiden på A4.

Jag hade fått en tågbiljett till A4 i Östersund. När jag lämnade Avesta var det vår och den varma solen strålade. Men efter den långa resan upp till Östersund, möttes jag med kyla och hård vind. Mina lätta kläder var inte till något skydd. Denna promenad kändes som en andra bestraffning. Jag blev genomfrusen efter den långa promenaden upp till porten vi A4.

Direkt första dagen fick jag kvittera ut en mängd persedlar. Jag försökte förstå vad jag skulle göra med alla grejor. Alla andra av oss inkallade hade börjat 10 dagar tidigare. De hade fått lära sig var alla persedlar skulle användas till, vilka kläder man skulle ha vid morgonuppställningen, hur man skulle hälsa, hur man skulle tolka militära kommandon och om reglerna i matsalen. Att behöva kämpa med allt detta utan någon träning blev riktigt besvärligt. Efter en tid hade jag dock kommit tillräta mid allt nytt

Lars i uniform.

Första tiden hade vi en sergeant som chef och ledare för de många fysiska övningarna. Det var en tid av hård träning. Vi fick alla anstränga oss med de många påfrestande uppgifterna. Som ledare hade vi vår erfarna sergeant, som skötte allt på ett just och effektivt sätt. Under denna tid upplevde jag militärtjänsten som vettig och meningsfull.

Vår sergeant

Efter första tiden.

Efter den inledande tiden fick vi en ny chef för vår enhet. Han var löjtnant. Ryktet som föregick hans ankomst påstod att löjtnanten nyligen blivit utskrivet från "hispan". Och tokig verkade han ju vara, det fick jag senare uppleva.

Vid en av de första morgonuppställningarna kom en major ridande med sin hund i släptåg. Vår löjtnant ställde sig i givakt och majorens hund gick fram till honom. Sedan gjorde han honnör och avrapporterade vår enhet medan majorens hund stod och kissade på löjtnantens uniformsbyxor. Jag upplevde situationen som häpnadsväckande och orimlig. Ordet kadaverdisciplin fick här en ny innebörd för mig.

Bestraffningar.

Denna vår löjtnant kompenserade sig, efter den dåliga behandling han själv fått från sin överordnade chef, med att utsätta oss rekryter för mängder av orättvisa bestraffningar.

Jag fick ni beskärda del. Löjtnanten hade redan från första stund ett ont öga till mig. Kanske hade han information från mönstringen.

En morgon såg löjtnanten mig komma springande till morgonuppställningen. Han gjorde då en snabbrapportering till kompaniets kapten och rapporterade mig som frånvarande.

Löjtnanten tyckte min sena ankomst var mycket allvarlig.

På grund av detta krävdes en verkligen en sträng bestraffning. Den blev den först av många lika välmotiverade bestraffningar.

För min försena ankomst på några sekunder fick jag stalltjänstgöring över lördag och söndag. Utan någon som helst instruktion eller övning skulle jag sköta ett antal hästar. Jag som aldrig tidigare ens varit i närheten av några hästar. Naturligtvis misslyckades jag grundligt trots mina energiska försök. Och som följd av detta fick jag kasernförbud (krav att stanna inne i kasernen) över lördag-söndag nästa helg. Det blev den andra bestraffningen, som skulle komma.

Och den märkliga löjtnanten fortsatte sedan under en lång tid att ge mig bestraffningar för allehanda påhittade fel. Jag tappade räkningen, men många blev det.

Övning med gasmask.

Lars med gasmask.

En dag skulle vi få lära oss hur nödvändigt det var att använda gasmask.

Övningen innebar att vi skulle sätta på oss gasmasker och gå in i ett rum som var fyllt med gas. Efter en stund samlades gasmaskerna in och vi skulle i fem minuter sitta kvar i gaskammaren. Sedan skulle vi få gå ut.

Jag tyckte hela övningen var idiotisk. Ingen behöver väl inandas gas för att förstå att det är olämpligt? Jag ville inte utsätta mig för något sådant. Därför hade jag med mig två blöta handdukar under uniformsjackan, när vi gick in i gaskammaren. När gasmaskerna samlats in tog jag fram handdukarna och andades genom dem. Jag var glad över mina kunskaper från gymnasiets kemikurs. De blöta handdukarna fångade in mycket av den otäcka gasen.

Efter övningen kräcktes många av mina kamrater och hade svår huvudverk hela kvällen. Självt mådde jag ganska bra. Jag undrar om en sådan övning är tillåten i dag?

Fysiska övningar.

En av mina kamrater var överviktig. Han utsattes för en orimlig behandling från vår löjtnant.

Vi hade övningar ute i naturen. Hinderbanan var krävande. Den var omfattande och hade många hinder så vi fick verkligen anstränga oss för att klara allt.

Ett av hindren var ett högt plank, som man skulle klättra över. Där fick vi verkligen anstränga oss fullt ut. Några fick göra flera försök innan de kom över. En av grabbarna var överviktig och det borde ha varit lätt att inse att han inte skulle kunna klara hindret. Den stackars grabben tvingades försöka gång på gång. Efter över ett tiotal försök sjönk han ihop och låg flämtande och otäckt högröd i ansiktet. Det såg riktigt allvarligt ut.

Efter övningen blev han sjukskriven och kom inte mer tillbaka till vårt förband.

Mätningar.

Lars gör mätning.

Vi fick lära oss använda utrustning för att mäta in nedslagsplatsen för granaterna från artilleriets kanoner. Sedan ringde vi in resultatet (koordinaterna) via vår radioutrustning. Kanonerna justerade inställning och gjorde en förnyad skjutning.

Processen upprepades tills man nått önskat resultat.

K-pist pipor och skyttetävling

Vid en av morgonuppställningarna gjordes kontroll och vapenavsynning. Där upptäcktes att en av k-pistarna saknade pipa. Då synades alla vapen. De hade ju identifieringsnummer. Man upptäckte då att den saknade pipan satt i mitt vapen. Dessutom fanns min pipa i en annan k-pist. Den som innehade den k-pisten var killen som vunnit skyttetävlingen, som vi nyss haft.

Undersökningen slutade med att det inte kunde avgöras vart den saknade pipan tagit vägen.

Lite tänkvärt var det väl att min k-pist var helt ny och nästan oanvänd. Även pipan var naturligtvis i gott skick och gav goda förutsättningar för att skjuta bra vid tävlingar. En van skytt visste förstås detta.

Marsch i fjällnatur

De många marscherna nära fjällen blev en stor upplevelse för mig. Både under hösten till fots och senare under vintern på skidor.

Alla de fantastiska färgerna gjorde ett starkt intryck på mig. På höstdagarna började allt växande gå över från växlande gröna nyanser till alltmer gula färger. På flera platser var myrmarken täckt av gula mogna hjortron. Tyvärr fick vi sällan möjlighet att smaka på dem under våra sällsynta vilopausar.

Senare kom vintern med rikligt med snö. Vi fick kvittera ut skidor och annan vinterutrustning. Jag var glad över att jag var van vid skidåkning. Hemma i Avesta hade jag under vintrarna alltid varit ute i skog och mark på mina skidor. Och på Brunkebergsåsen ganska nära oss fanns det gott om trevliga skidbackar.

Tursamt hade vi många soliga dagar under våra ansträngande skidmarscher. Jag imponerades stort över hur vackra färger naturen visade upp trots den stora mängden snö.

All intryck och underbara färger fanns sedan under långt tid kvar som ett underbart minne.

Slutmanöver i fält

Under vår tvåveckorsmanöver var det kallt med många minusgrader. Dagarna var korta. Många övningar och förflyttningar skedde i mörker.

Som närmaste befäl fick vi en kapten, som vi tidigare inte träffat. Dagarna under hans ledning gick till på följande sätt. Vi skulle vara klara och uppställda klockan sju på morgonen. Kaptenen kom då med taxi från närmaste hotell där ha övernattat och fått sin frukost.

Kamrater, sa vår kapten, nu är det fältövning och då får man inte frukost varje dag. Vi hittar säkert någon av våra kokvagnar under dagen. Flera dagar dröjde det till långt fram på eftermiddagen innan vi fick någon mat. På kvällen var det sedan dags att montera vårt stora militärtält. Kaptenen, ja, han klev i sin taxi och åkte till sitt hotell.

Denna ordning upprepades sedan varje dag under vår manöver.

Förflyttningarna på skidor var riktigt krävande var krävande på grund av att vi hade tung utrustning att bära på. Redan alla kläder och de tunga kängorna vägde en hel del. Dessutom hade vi den tunga personliga utrustningen och till den kommunikationsradion med dess massiva batterier.

Det mest irriterande vid dock att vi överst av alltsammans bar på våra k-pistar. Om man böjde sig oförsiktigt ramlade den ner och slog i huvudet på soldaten. Trots våra stålhelmar var det en obehaglig upplevelse.

En av förflyttningarna fick vi sitta på ett traktorsläp. Olyckligtvis körde traktorföraren av vägen med traktor och släp. Allt slog runt och där hamnade vi och all utrustning huller om buller i det djupa diket vid vägen.

På grund av den rikliga mängden snö hamnade vi ganska mjukt och därför förolyckades ingen av oss. men på grund av att all vår utrustning kastades runt tillsammans med oss soldater, fick vi all en hel del trevliga blåmärken.

Slutdagarna.

Alla dessa manöverdagar var till slut över. Vi kom tillbaka till vår barackförläggning. Under oredda och förvirring fick vi städa våra rum och lämna in alla våra grejor. Vår kapten verkade ha åkt hem.

En del utrustning var försvunnen. Flera av oss fick stanna kvar en extradag. Då dök vår sergeant från den inledande tiden åter upp. Han utredde allt till det bästa. Efter en hel del diskussion fick vi till slut lämna det militära och åka hem.

Hur kände jag mig, när all var över?

Jag kände mig matt, hade en blixtrande huvudverk och ständigt blodflöde från näsan. Jag hittade ett ställe där jag kunde väga mig. Trots att jag, när jag började min militärtjänst, inte haft någon övervikt förlorade jag sex kilo i vikt under vår tvåveckorsmanöver.

Slutet gott allting gott? Tja, militärövningarna var ju i alla fall över.